

„Danstieren“
 Halvgenetlig Nyheds- og Oplysningsblad for det danske Folk i Amerika,
 udgivet af
DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
 Blair, Neb.

„Danstieren“ udgaa hver Tirsdag og Fredag
 Pris pr. Kvarterang.
 De forenede Stater \$1.50. Udlandet \$2.00
 Bladet udtales i Rotifub.

Beskrivelse, Betaling, Adressforandring og
 andet angaaende Bladet adresseres:
DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
 Blair, Neb.

Redaktør: A. M. Andersen.
 Alle Bidrag til „Danstieren“'s Indhold:
 Afhandlinger, Korrespondancer og Artikler
 af enhver Art, bedes adresseres:
 A. M. Andersen, Blair, Neb.

Entered at Blair Postoffice as second
 class matter.

Advertising Rates made known upon
 application.

I Tilfælde af Uregelmæssigheder ved
 Modtagelsen bedes man skrive til det stedlige
 Postkontor. Skulde det ikke hjælpe, bedes
 man henvende sig til „Danstieren“'s
 Kontor.

Naar Læserne henvender sig til Kolt, der
 avvertorer i Bladet, enten for at købe det
 eller for at faa Oplysning om det avvertorer,
 bedes de altid omtale, at de faa Avvertiser-
 mentet i dette Blad. Det vil være til gens-
 bidig Nytt.

„Berliner Tageblatt“ har faaet et
 Telegram fra Rom, i hvilket det paa-
 faaas, at „Sakrament-Kongregationen“
 vil erklære Aplysning for en
 Dødsfynd. Vatikanet skal omgaaes
 stærkt med Tanke om at forbyde
 Katolikkerne at nærme sig Glimen
 paa denne Maade. Nævnte Blad læt-
 ter dog et stort Spørgsmaalsteget
 bagester Beretningen.

Paven har jendt den apostoliske
 Nuntius for United States en egen-
 hændig Skrivelse, hvori han udtryk-
 ker sin Glæde over de Skridt frem-
 ragende Personligheder har gjort
 for at fremme Fredsagen. Vedmed
 sigtes til Præsident Tafts Boldgifts-
 forslag, og i Europa mener man,
 hvad der vel kan være sandsynlig
 nok, at Meningen med Skrivelsen er
 at hode paa de Fejlsgeb, Vatikanet
 gjorde sig skyldig i under Eppra-
 sident Roosevelts Besøg i Rom.

I Spanien glæder man sig over
 General Bizhys Udtalelse angaaende
 Krigsfløttens Maines Udlaeggelse,
 som vi meddelte sidst. Skyldes Skif-
 tets Sprengning en Eksplosion i
 Stibets Magasiner, saa mener Re-
 geringen i Madrid, at om Spanien
 end tabte dets amerikanske Besid-
 delser, saa har det Vren i Behold.
 — Der er dog endnu den Sage ved
 General Bizhys foreløbige Udtalel-
 se, at den intet siger om Ar-
 gagen til Eksplosionen i Maga-
 finerne.

Der er Vner i gamle England,
 som hver Sommer tager en Ferie.
 Saaledes Odham, Bomuldsindustri-
 ens Midtpunkt. Fabrikker og Værk-
 sieder lukkes for en Uge eller to, og
 Fodbyggerne gaar til Bjergene i
 Skotland eller Wales. Alle uden
 Politiet ventes at forlade Vner.
 Borgmesteren anmoder enhver Fa-
 miliefader om Bidrag efter Evne til
 Udflytning, og dennes Udgifter betales
 af Byens Kasse. Nere Vner,
 jærlig i Lancashire, følger denne
 Skik.

Ved Augsburg Seminar, Minne-
 apolis, Minn., vil der blive holdt
 Sommerkolekursus for Præster fra
 30. Aug. til og med 6. Sept. —
 Prof. Dr. teol. Sigurd B. Odland
 af Menighedsakademiet i Christiania
 vil holde tre Foredrag om den
 sande Kristendom og andre tre Fore-
 drag om Paulus og Jesus. Desuden
 vil han en Aften give en Udsigt over
 den kirkelige Stilling i Norge. En-
 delig vil han prædike ved en Fest-
 gudstjeneste i Trefoldighedskirken
 Søndag den 3. Sept. — Læserne
 ved Augsburg vil ogsaa holde eet
 eller to Foredrag hver, ligesom og
 saa enkelte Præster har lovet at
 holde Foredrag.

Det synes ved foretagne Undersø-
 gelser at være uomtvistelig godt-
 gjort, at der endnu, trods de gæl-
 dende Love og trods Mormonernes

modfatte Paastand, indgaaes polyga-
 miffe Egteskaber af Mormoner i
 Utah. Derfor har vort Lands Ind-
 vandringsmyndigheder stærket Til-
 lynet med Indvandringen saaledes,
 at det kan forventes, at unge Menne-
 sker, der herefter slutter sig til Mor-
 monismen, ved Ankomsten til Ame-
 rika vil blive tilbagevendt. — Dette
 er af den danske Gesandt i Washing-
 ton meldt til Regeringen i Køben-
 havn og det vil rimeligvis hævme
 Mormontrojiffen i Danmark.

Mennefkelig Retsspejle.

Var Præsident Tafts Administra-
 tion ikke jærlig udmærket sig ved
 noget andet, saa har den det ved
 Underrettelser og Retssager.

Der var Vallinger-Bindot Sa-
 gen, hvis Underrettelser begge Con-
 gressens Guse tog sig af.

Saa var og er der Vorimers Balg
 til Senetet, som Senetet jærlig vjøl-
 liger sig med at finde Ret i.

Videre har Justitsdepartementet
 rodet op i Toldbetjeningen og i Pru-
 stens Forretningsmetoder.

Og endelig har selve Højsteret
 haft nok at bestille med at domme
 i vanskelige Sager.

Tilmed os nu at filosofere en
 Smule angaaende mennefkelig Retsspejle.

Den er i Grunden noget under-
 ligt noget.

Saa vidt og saa langt tilbage i
 Historien, som vi kan følge Menne-
 sket, findes der noget, som læres
 Ret og Retsspejle.

Seiv Barbariet — eller hvor der
 tales om, at Retten sidder i Sogd-
 stagen — gør vel næppe en Und-
 tagelse.

Men hvad vidner alt Retsspejle
 nu egentlig om?

Jo, det vidner paa den ene Si-
 de om, at saa langt som der findes
 Mennefker findes der dem, som vil
 gøre Uret.

Og modat vidner det om at
 Mennefksamfundet alligevel ikke kan
 undvære Ret, med andre Ord ikke
 kan være tjent med Uret.

Derfor alle Mennefker vilde hand-
 le ret, saa var al Retsspejle over-
 flødig.

Men som Virkeligheden er, saa
 er den helt uundværlig.

Der høres ofte Klager over dette
 Lands Retsspejle, den er daarlig, si-
 ger man.

Maafte. Men vi maa nu huffe
 paa, at Retsspejlets Opgave netop
 er at finde og domme, hvad der er
 Ret.

Altsaa ikke jærlig at faa en an-
 klaget kendt skyldig, men lige saa
 meget at faa ham kendt uskyldig,
 hvis han er det.

Men al mennefkelig Retsspejle er
 i Grunden daarlig, det vil siige, in-
 gen mennefkelig Domsret er i Stand
 til absolut at domme Ret i enhver
 Sag.

Det samme gælder de Sager, som
 Kongressen og Senetet har taget sig
 for at undersøge.

Vor lovgivende Forjamling, og
 da jærlig det ærbørdige Senat, bar
 nedt til for sin og Landets Vres
 Skyld at undersøge de ærekrænkende
 Beskyldninger.

Vi har ingen Tro til, at Retten
 eller Sandheden vil blive bragt for
 Tøgen i Vorimersagen saaledes, at
 enhver kan se og maa indrømme
 den.

Det staar ligefrem ikke i den ær-
 ligt og bedste Komites Magt at
 bringe Sandhed og Ret for Tøgen.

Den kan afhøre Vidner, men naar
 Vidnesbyrdene saa modsigter hvo-
 andre, hvad saa?

Sagen er jo den at de, der vil
 gøre Uret, de vil ogsaa lyve; for
 dem gælder det mere om at skjule
 Sandheden end at faa den frem.

Det kan jo saa ligge nær rof for
 mange at finde Fesl ved Underret-
 telser og Retsspejlen.

Hvor kan man jo let komme til
 at ærgre sig over, saa meget det
 koster Landet, og saa lidt der kom-
 mer ud af det.

Men Spørgsmaalet maa ogsaa —
 og væsentlig — ses fra en anden
 Side.

Enten nu Vorimers Balg — for-
 jærlig at holde os til denne Sag —
 kendes gyldig eller ugyldig, saa er
 Resultatet væsentlig det samme.

Senetet var nedt til ikke alene
 for sin egen og Landets Skyld, men

ogsaa for Vorimers Skyld, at un-
 dersøge den rejsste Anklage.

Og hvad Udvaldet nu end bliver,
 saa er der taget alvorlig paa Sagen,
 saa har den anklagede faaet Vejlig-
 hed til Forvar, og Landets Vres er
 reddet, og det betyder ikke saa lidt.

Og hvad saa den virkelige Sand-
 hed og Ret er, — ja derom kan i
 sidste Instans kun den alvidende
 Gud domme.

Men den Behandling, Sagen har
 faaet, er alligevel et vægtigt Ind-
 læg imod Vestiffelse.

Til Præsterne
 i Den forenede danske Kirke.

Ved forskellige Vejligheder uroer
 mit Besøg i Amerika blev Spørgs-
 maalet om en mere levende Forbin-
 delse mellem den levende Menighed
 i Danmark og den forenede danske
 Kirke i Amerika ofte behandlet.

Blandt de forskellige Midler, der
 blev nævnt var jærlig dette, om
 der kunde udvælges Prædikanter,
 som ved deres Forbindelse og per-
 sonlige Indflydelse maatte være i
 Stand til at styrke og knytte nye
 Baand mellem Moder- og Patter-
 kirken.

Som en Begyndelse i den Ret-
 ning blev der foreslaaet, at de dansk-
 amerikaniske Præster under deres Besøg
 i Danmark blev mere bekendt
 med Præsterne og de levende Sam-
 fund, end det nu er Tilfældet, og at
 dette maatte kunne føre til, at Præ-
 stier og Vægfolk fra det gamle Land
 kunde finde Vej til Amerika.

I Genhold til dette er der jærlig
 Forhandling med Provst Zeuthen,
 der med stor Velvillie udtalte, at
 Missionshusene vilde staa aabne for
 Præster af Den forenede Kirke i A-
 merika under deres Besøg i Dan-
 mark efter de for danske Præster
 gældende Regler, samt at de Præster,
 der maatte ønske at foretage en saa-
 dan Missionsrejse vil kunne vente
 Vejledningsrejse, naar der ved Mø-
 derne gives Anledning til den sæd-
 vanlige Indsamling til Jndre Mis-
 sion.

Ligeledes, at det vilde hjælpe med
 Glæde, dersom en af de danske ame-
 rikaniske Præster vilde deltage i den
 Jndre Missions Karsmsde. (Som-
 mermøde).

Da en saadan Rejseplan nødven-
 digt maatte ordnes i god Tid for ikke
 at kollidere med andre Møder, og
 da jeg er godt kendt med de forskel-
 lige Rejseroute og hele Landet, vil
 jeg gerne tilbyde d'Er. Præster, der
 agter at besøge Danmark i den fore-
 naende Sommer, og som ønsker at
 benytte det givne Tilbud, at ordne
 en saadan Missionsrejse.

Man bedes da snarest muligt med-
 dele mig, hvor mange Dage, der kan
 tilbydes; og hvilken Landsdel man
 helst vil besøge.

Med Broderlig Hilsen.
 Erhøbdigt
 Johannes Thorsen.

Ovenstaaende kan Bestyrelsen for
 sit Bedkommende med Glæde til-
 træde og anbefaler Tanken om en
 nærmere Forbindelse med Den fore-
 nede Kirke paa den af Thorsen fore-
 slaede Maade.

p. t. København, 14. Marts 1911.
 B. B. B.
 Frederik Zeuthen.

Efter skrift. Ovenstaaende af
 Johannes Thorsen med Tiltrædelse
 af Provst Zeuthen, Formand for
 Jndre Missionen i Danmark, der
 omhandler Tankeskudst, som kan
 tjene til at knytte Forbindelsen in-
 derligere mellem Gudsfolket hjem-
 me i Danmark og her i Amerika —
 kan Kirkeraadet for den forenede
 danske Kirke ogsaa hjertelig til-
 træde.

Vi tror nemlig, at de to Mag-
 ter — Broderkerlighed og For-
 bønner — er to Magter, der har
 Kræfter i sig til at slutte Bjerge.

At gensidige Besøg i videre Ud-
 strækning end hidindtil vil fremme
 Herrens Sag baade hjemme og her-
 over, vil styrke Broderbaandet og
 tjene til at kalde til kraftigere
 Daad, det selvs vi os fuld ud for-
 visket om.

Vi anbefaler saaledes til fuld
 Samfærdsel de ovenfor antydede
 Besø. Maa Bedertøggens og Vær-
 kenssens Rand komme over baade vort
 gamle Fædreland og vort Folk
 her i Unionen.

Med Broderhilsen,
 C. B. Christensen.

Religionshistoriske
Smaaafrifter.

En Anmeldelse
 af P. S. Vig.

(Fortlat.)

**2. „Født af Jomfru Maria“ —
 af Nicolaj Blædel.**

Saaledes er Titlen paa den mær-
 kelige Nr. 2 i Rækken. Svem N.
 Blædel er, kender jeg ikke; jormo-
 dentlig er han teologisk Kandidat og
 manuduceret af Dr. P. D. Nyberg-
 Hansen, med hvem han viser sig i
 høj Grad aandelig beslægtet. Han sy-
 nes at være en Mand med en ual-
 mindelig stærk Tro paa det, som
 skrevet staar, ikke i den hellige
 Skrift, der er fuld af Myther, Ve-
 gender, der er tilpassede efter Tidens
 Krav, nej; men det, der staar skre-
 vet i de ny-rationalistiske Forfatte-
 res Skrifter af tysk, fransk og eng-
 lisk Ekstraktion. Det kan man se af
 hans Hensivninger til dem, der fol-
 der hele 3 Sider i hans Bog. Hr.
 Blædel er en Mand, der ved Rede
 paa Tingene, endog de mest utrolige
 Ting, og han er ikke bange for at
 siige sin Mening i et Sprag, der
 efter kristne Begreber mer end en
 Gang strejfer det blasfemiske. Han
 er desuden en Mand, der tror paa
 Under, naturligvis ikke dem, Vibe-
 len fortæller os om, men derimod
 saadanne, som han og Landsfræm-
 der mener at have præstieret, navn-
 lig i Retning af den mest utrolige
 Vidyn om de bejndeligste Ting, saa
 de bibelske Under i Sammen-
 ligning dermed synker ned til rene
 Ubetidigheder, naar det er in-
 dres, at de siges at være udjort af
 Gud, den alvidende og almægtige
 Gud.

Derimod er Hr. Blædel en deci-
 deret Modstander af Infarnationens
 Under, ligesom N. L. Nohbeck i sin
 Tid af Dævelen. Og det er tydeligt
 nok hans Bogs Hensigt at gøre det
 af med den anden Artikel i den
 kristne Troesbekendelse, ligesom Pro-
 fessor Høffdings Bog sigter mod
 den første Artikel — som alt nævnt.
 Thi er Jesus Kristus ikke udfan-
 gen af den Helligaand og født af
 Jomfru Maria, saa er han ikke Ver-
 dens Frelser, men en Synder af
 samme Art, omend ikke i samme
 Grad, som alle andre Mennefker.
 Og saa jaar hver hjælpe sig selv,
 som bedst han kan: der er ingen
 Frelse at finde ved Troen paa Jesu
 Naavn. —

Blædels Bog skal vise, at Jom-
 frusjødselen er en Fabel. Og han gør
 sig i den Henseende jaare megen
 Uvejligged. Efter min Mening kan-
 de han have gaeret en meget forte-
 re og meget mere lige Vej. Vibelens
 lærer, at Jomfrusjødselen er umulig
 uden Undfangelsen af (eller ved)
 den Helligaand. Men da Hr. Blæ-
 del og Konforter naturligvis og
 bevisligt er paa det rene med, at
 der ikke gives nogen Helligaand, og
 altsaa heller ikke nogen Undfangelse
 af eller ved ham, saa er som Følge
 deraf — Jødelsen af en Jomfru
 umulig. Det er der Mening i. Hr.
 Blædel har imidlertid, efter tyske
 andre Forbilleder, valgt at gaa en
 anden Vej. Og han er derved kom-
 men for Slæde at levere et meget
 stærkt, om end indirekte Bevis for
 Jomfrusjødselens Væghed og Virkelig-
 hed. Han kan nemlig ikke stæffe
 den ud af Verden uden ved at om-
 danne det nye Testamente og den
 kristne Tro fra de ældste Dage ind-
 til nu. Det forsøger han derfor og
 saa paa, jeg havde nær sagt: med
 alle mulige Midler. Men, som ven-
 teligt nær, uden Held. Som Eks-
 empler paa hans Fremgangsmaade
 skal nævnes følgende. Markus er det
 ældste Evangelium, og Markus næv-
 ner ikke Jomfrusjødselen, altsaa var
 Læren om den ukendt, da Markus
 skrev. Altsaa er Jomfrusjødselen en
 senere Opdigting, — hvilket var
 det, som skulde bevist.

Jeg tillader mig at kalde saa-
 dant en druffen Mands Bevisfø-
 relse. Sagen er den, at hverken
 Blædel eller nogen anden ved, om
 Markus's er det ældste Evangelium
 eller ikke. Mange har opstillet det
 som en Hypotese, men andet og me-
 re er det ikke. Men derimod kan en-
 hver se, at Markus hverken omtaler
 Jesu Fødsel eller Barndom, og at
 der derfor ikke var nogen Anledning
 for ham til at omtale hans Fødsel
 af en Jomfru. Derimod siger
 Markus ganske meget, om end ind-

rette, om, at Jesus Kristus som
 Mennefke havde en anden Oprindelse
 end alle andre, fordi han var
 anberledes end alle andre. — Selv
 ikke en Forfatter af et ny-testa-
 mentligt Skrift er vel forpligtet til
 at siige alt hvad han ved — baade i
 Tide og Utide.

Et andet af Hr. Blædels Storm-
 løb mod Infarnationens Under ser
 saaledes ud. Jomfrusjødselen omtales
 kun af Matthæus og Lukas, og selv
 hos dem viser den sig at være en
 senere Tilføjelse, da de jo begge om-
 taler Jesus som Josef's og Marias
 Søn. Derfor: Legendens om Jom-
 frusjødselen er af senere Oprindelse.

Han kunde fristes til at spørge,
 hvor tidt overhovedet en Sag skal
 være omtalt i Ny-Testamente for at
 være sandt? Der er altsaa dog to
 Vidner om Jomfrusjødselen, og disse
 to supplerer hinanden paa den mest
 faaende Maade.

Tilmed er samme to de eneste, der
 overhovedet omtaler Jesu Fødsel og
 Barndom. Angaaende senere Tilfø-
 jelse af de første Kapitler i Matthæus
 og Lukas, da er det nok at siige, at
 ingen kender til noget Matthæus's
 eller Lukas's Evangelium uden disse
 første Kapitler, før vi kommer til
 Markus's vittelige Forskalkning af
 Lukas.

Endnu en Ting. Hr. Blædel kan
 ikke faa Jomfrusjødselen ind i det nye
 Testamente uden fra hedenske Kilder.
 Blandt Hedebærene kunde, siger
 man, et saadant Sagn ikke optaa.
 Og nu vil den for Ny-Rationalis-
 men ublidde Skabne, at Hedensfabet
 ikke kender nogen virkelig Jomfru-
 sjødsel, men hun Jæbler derom, som
 ved nærmere Underrettelser altid en-
 der i det offone.

Men selv om Hedensfabet, som
 Blædel mener, var nok saa fuldt af
 Jomfrusjødsler, saa staar endnu til-
 bage for ham det fatale, at bevise,
 hvorledes dette Stykke Hedensfabet
 kunde finde Vej ind i de ny-testa-
 mentlige Skrifter, der har Hedebærene
 til Forfattere. — Herom ser Blæ-
 del siige nærmere Oplysning hos
 sine store Mejre, som kan komme
 en mulig anden Udgave af hans
 Propaganda-Skrift til gode.

For Resten mener jeg, at Blædels
 Bog fortjener at læses bl. a. ogsaa
 af den Grund, at den giver hyper-
 lig Indsigt i, hvad Folk af hans
 Slags fortaar ved Bidsensfælighed,
 samt i deres over al Maade store
 Nøjsomhed. Thi det er da klart nok,
 at den Herre, de tjener, giver sine
 Arbejdere tynd Kost.

Desuden er Bogen interessant,
 fordi den er et Straa, der viser, fra
 hvilken Kant Vinden blæser. —

**3. „Religion og Moral“
 af J. L. Heiberg.**

„Religion og Moral“ — med jærlig
 Hensyn til Grækerne“ er Titlen
 paa Nr. 3 i Rækken. Forfatteren,
 der er født i 1854 og, som Navnet
 viser, tilhører den bekendte Heiberg-
 ske Skole, er jærlig bekendt som
 Filolog og matematisk Historiker, er
 Dr. phil. og Professor. — Han er
 en Mand, der ikke har ret meget til
 overs for Kristendom, Mabenbaring
 og den Slags Ting, hvorom ogsaa
 denne hans Bog bærer Vidne. At
 han selv ikke har imaa Tanker om
 den, ses bl. a. deraf, at han har
 søgt „copy right“ paa den her i
 Landet, i hvert Fald bærer den
 Paafkriftet Cop right 1911 by J.
 L. Heiberg“. Det er den eneste Ræk-
 ken hidtil, som har denne Paafkrift.

Bogens Hensigt synes at være at
 vise, Religionen er saa langt fra
 at være Moralens Moder, — skønt den,
 hvad Alderen angaar godt kunde
 være det, — at den endog tidt har
 staaet i Immoralitetens Tjeneste og
 for Resten er bleven nedt til Gang
 paa Gang at rette sig efter Mora-
 lens Forbringere, Kristendommen saa
 vel som andre Religionsformer.
 Jorf. er meget indigneret over, at
 der endnu findes dem, som mener,
 at Moralten er en Datter af Religio-
 nen og navnlig af Kristendommen.
 Religionshistorien viser nemlig, si-
 ger han, noget helt andet. Og som
 Eksempel herpaa nævner han saa
 den græske Religion, der kan staa
 for al Religion, da den har naaet
 de højeste Former, noget Folk har
 naaet. Den er ikke Moder til Mora-
 len, men den Moral, som der faktisk
 leves paa den Dag i Dag, er,
 siger han, for en meget væsentlig
 Del Grækerne Vær.

Jnden vi kommer til Bøvefene

for denne Paastand, vil det være
 af Interesse at høre, hvad Jorf.
 har at melde om Religionens og
 Moralens Oprindelse. Religionen er
 da for det første en meget gammel
 Indretning, der allerede findes hos
 „det primitive Mennefke“,
 som Prof. Heiberg ved at fortælle
 ikke saa helt lidt om. Hos denne
 mærkelige Skabning er da Religio-
 nen fremmaet af Angst. Jøvelsen
 af Kmagt over for de Kræfter, der
 var ham for høje; disse Kræfter
 personificerede han saa og søgte at
 vinde deres Gunst ved Bønner og
 Gaver, eller, om han ikke kunde op-
 naa deres Gunst derved, saa i det
 mindste dette, at de lod være at
 gøre ham Jortæd. Religion og Kul-
 tur har altsaa deres Udføring fra
 ret lave Drifter, fra Natfiden i
 den mennefkelige Bevidsthed — siger
 Jorf. (Side 10). Efterhaanden som
 saa den primitive udviklede sig og
 blev bedre, se, da blev hans Guder
 det ogsaa. Det er nemlig en af Re-
 ligionshistoriens sikreste Resulta-
 ter, at det er ikke Gud eller Gude-
 rene, der har skabt Mennefket, nei,
 men netop lige omvendt; det er
 Mennefket, der baade har skabt og
 forbedret Gud. Men Koppen vil nu
 engang altid imæge af det, der
 først har været i den. Saaledes og
 saa med Religionen. Herom siger
 Forfatteren: „Et saa vigtigt Led i
 enhver Religion som Bønnen kan
 aldrig helt frigøre sig fra sin oprin-
 delige, etisk betænkelige Karakter
 af et Jorbig paa ved Hjælp af en
 Gud, der antages at tage sig
 jærlig af den bedendes Sager, at
 tilvinge eller tiltrøgle sig en Jor-
 del, naanet, om det gaar ud over
 andre.“ (Side 26). Saa meget om
 Religionens Oprindelse. Nu Mora-
 len.

„Moralen er af ren borgerlig
 Oprindelse. Den begynder som et
 Produkt af Samfundforholdene og
 deres praktiske Krav til den enkelte,
 og efterhaanden som Individu-
 aliteten bliver sig sin Ret og sit
 Anbaar bevidst, forjines og specia-
 liseres de etiske Krav“ — siger Jorf.
 (Side 17). Den er en Begyning, si-
 ger han, til hvilken der stadig søjes
 ny Stoffværk.

Men altsaa er, isølge den Jor-
 klaring, baade Religion og Moral
 Børn af Omstændighederne; for saa
 vidt har de fælles Oprindelse. Hvor
 saa disse Omstændigheder er
 kommen fra og hvorledes den
 primitive er nogen Sinde kommen
 i eller under dem, det kommer
 formodentlig hverken Religionen eller
 Moralten ved; i hvert Fald lader
 Forfatteren os i den mest primitive
 Uvidenhed derom, hvilket ikke er
 saa lidt fedeligt.

For almindelige Mennefker tæn-
 ker jeg, det anførte er nok til at
 vise, at Forfatteren end ikke har
 Anelse om, hvad enten Religion eller
 Moral er, langt mindre om de-
 res Opridelse. Svad han fortæller
 os desangaaende er nemlig Opdig-
 telse og intet andet. Det er nemlig
 ligesaa umuligt, at et Mennefke
 eller et Samfund kan udvikle sig
 fra Polyteisme til Troen paa en
 levende, personlig Gud, som at det
 kan løfte sig selv ved Gaaret. Al
 virkelig Erfaring beviser dette.

Jfølg Prof. Heiberg's Teori om
 Religionens og Moralens Oprin-
 delse kunde baade Hesten og Hun-
 den tage det op med Mennefket ba-
 de i religiøs og moralsk Henseen-
 de. Hundens Tuden og Logren med
 Hulen bliver ret stærke religiøse
 Fremtoninger, og dens Evne til at
 lade sig dressere tyder paa stærkt
 moralsk Anlæg. —

Svad den græske Religion angaar,
 da behøves der ingen Bevi-
 ser for, at den ikke er Moder til
 Moralten; thi det har man længe
 vidst. Derimod kunde det nok til-
 trænge Bevis, at Grækerne overhovedet
 havde nogen Religion. Og
 hvad den af Heiberg saa højt lov-